

Sygn. akt I UK 263/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania T.H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanej „P.” Przedsiębiorstwa [...] Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 września 2020 r.,
skargi kasacyjnej T.H. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 25 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt VIII U [...], Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. oddalił odwołania T.H. i B.H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 4 marca 2015 r. stwierdzających, że T.H. nie podlega ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik „P.” Przedsiębiorstwa [...] Spółki z o.o. w Ł. od dnia 2 kwietnia 2013 r., a B.H. nie podlega ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik „P.” Przedsiębiorstwa [...] Spółki z o.o. w Ł. od dnia 2 stycznia 2014 r.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego odwołujący się zaskarżyli apelacjami.

W wyroku z dnia 25 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...]. w pkt 1. z apelacji B.H. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i 2 oraz poprzedzającą go decyzję i ustalił, że B.H. podlega jako pracownik u płatnika składek „P.” Przedsiębiorstwo [...] Sp. z o. o. z siedzibą w Ł. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od 2 stycznia 2014 r.; w pkt 2. oddalił apelację T.H.; w pkt 3. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz B.H. kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję; w pkt 4. zasądził od T.H. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Powyższy wyrok w zakresie jego pkt 2. i 4. odwołujący się T.H. zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na pierwszej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) i zarzucono naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej jego wykładni oraz niewłaściwym jego niezastosowaniu przez nieuwzględnienie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności oraz ocenę znajdującego się materiału dowodowego bez jego wszechstronnego rozważenia tj. „art. 22 § 1 i 11” k.p., co w konsekwencji stanowiło naruszenie również art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) przez przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie wystąpiły podstawy do objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi pomimo, że wnioskodawca faktycznie świadczył pracę za zgodą i wiedzą pracodawcy, który odprowadzał składki ubezpieczeniowe z wypłacanego wynagrodzenia.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że błędne stanowisko organu rentowego, a następnie Sądów obydwu instancji spowodowało bezpodstawne nieobjęcie skarżącego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, w sytuacji odprowadzania przez pracodawcę „P.” [...] Spółkę z o.o. od wypłacanego mu wynagrodzenia składek na ubezpieczenia społeczne. Biorąc pod uwagę tożsamość stanu faktycznego sprawy nastąpiło wydanie w jednym orzeczeniu dwóch skrajnie różnych rozstrzygnięć co do zasadności objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w stosunku do wnioskodawców Pani B.H., jak i Pana T.H. Podczas gdy wyrok reformatoryjny Sądu drugiej instancji winien również zmienić sytuację prawną skarżącego. Zastosowanie

przez Sąd dyspozycji art. 210 oraz art. 18 § 2 kodeksu spółek handlowych nie może skutkować jednoczesnym pozbawieniem strony prawa wynikającego z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, albowiem przesądzającym winno być to, czy stosunek prawny łączący wnioskodawcę z pracodawcą spełnia kryteria określone w art. 22 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie nawiązał bezpośrednio do żadnej z przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z treści uzasadnienia wniosku pośrednio można przyjąć, że strona skarżąca domaga się przyjęcia jej skargi do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymaga przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11

stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przedewszystkim autor skargi uzasadnienie wniosku opiera na przepisach prawa – art. 18 § 1 i art. 210 k.s.h. - , których naruszenia nie zarzuca w ramach podstawy skargi z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach

podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozagę nieważność postępowania.

Niezależnie od powyższej wadliwości uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania rozpatrywanej skargi kasacyjnej, autor skargi w swoich twierdzeniach nie uwzględnia stanowiska zaskarżonego wyroku w zakresie zasadniczych podstaw rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji przedstawionych szeroko w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego [...]. Sąd drugiej instancji stwierdził, że T.H. jako osoba skazana prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego [...] w Ł. z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie XVIII K [...] za przestępstwo z art. 270 k.k. nie mógł pełnić funkcji prezesa zarządu i tym samym nie mógł być zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu. Zgodnie z art. 18 § 2 k.s.h. nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatorem albo prokurentem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego (...). Prawomocne skazanie za przestępstwo wymienione w art. 18 § 2 k.s.h. sprawia, że osoba zainteresowana piastowaniem funkcji określonych w tym przepisie nie posiada zdolności do ich pełnienia. Skutki te wynikają *ex lege* z wydania prawomocnego wyroku skazującego. Przepis art. 18 § 2 k.s.h. wyłącza zdolność do pełnienia funkcji członka zarządu, którego to skutku w żaden sposób nie może, nawet tymczasowo (tj. do czasu stwierdzenia nieważności), „konwalidować” uchwała zgromadzenia wspólników spółki kapitałowej, powołująca osobę skazaną na funkcję członka zarządu.

W konsekwencji odwołujący się nie mógł zostać zatrudniony na podstawie umowy o pracę na stanowisku prezesa zarządu i zostać objęty ubezpieczeniem społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.). Według Sądu drugiej instancji umowa o pracę na stanowisku prezesa zarządu Spółki zawarta ze skarżącym w dniu 2 kwietnia 2013 r. była nieważna na podstawie art. 18 § 2 k.s.h. w związku z art. 58 k.c. i art. 2 k.s.h.

Autor skargi – w uzasadnieniu wniosku – nie uwzględnia powyżej przedstawionego stanowiska zaskarżonego wyroku. Nie przedstawia przekonującej argumentacji, którą wykazałby jedną z przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania

określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Na pewno uzasadnienie wniosku nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.